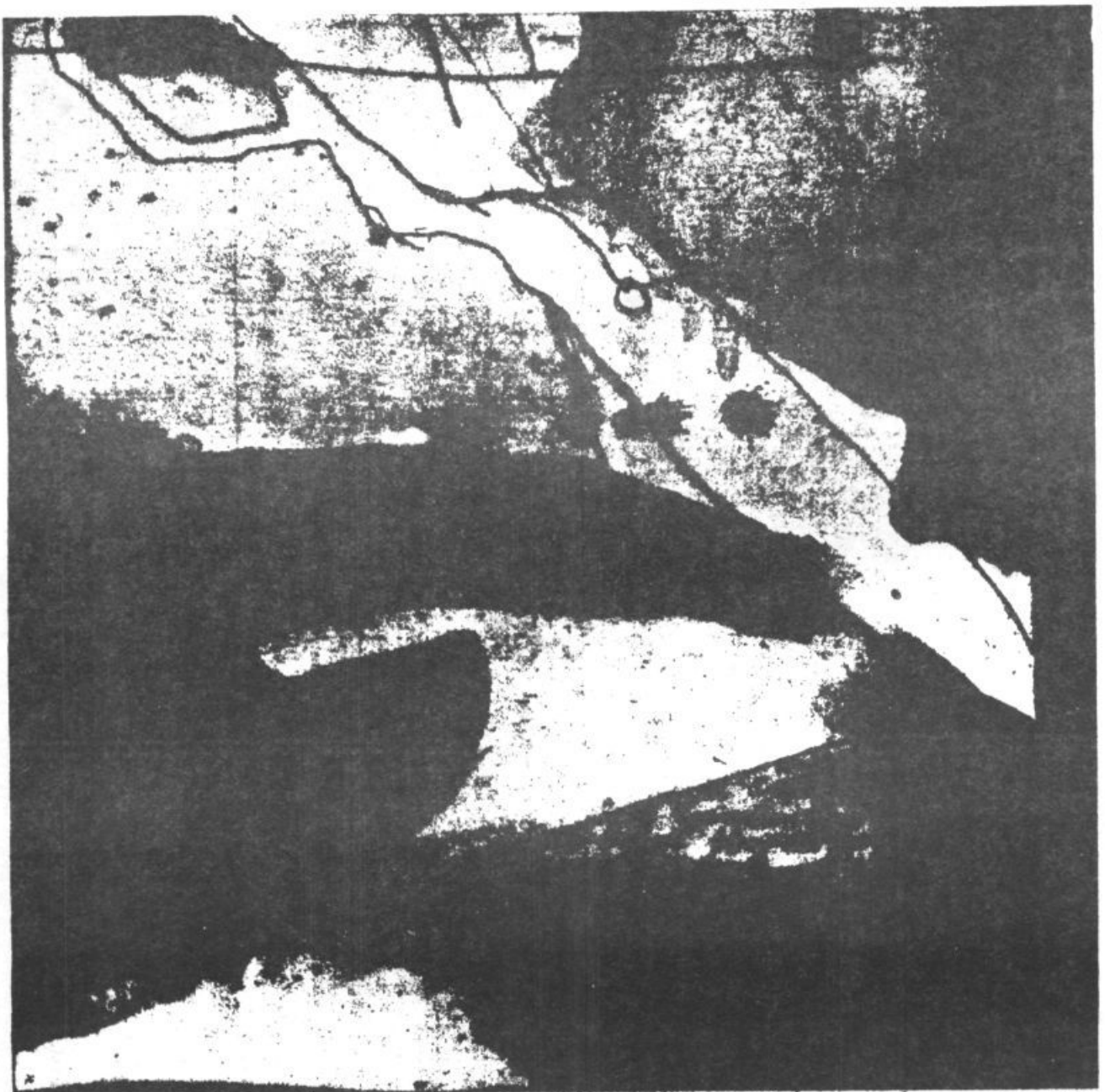

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * JUNY DE 1982 * Nº 71

filles Maud 1982

Editorial

Mn. Rosselló, Es Rector, Don Joan, en Joan, se'n va.

L'home se'n va però el record romandrà llargament en cadascun dels llorencins que el tractaren; motius no en manquen.

Fer enumeracions d'accions humanes sempre sol ésser feina coixa, tanmateix són tantes les petites coses amuntagades! Però també potser s'ha de deixar constància d'uns trets que amaren i caracteritzen la seva estada llorencina.

Aconsegui, amb tot el que això suposa, aixecar l'Església llorencina, que la gent passàs gust d'entrar-hi i no solament per les reformes físiques -que no han estades poques- sinó, sobretot, per l'ambient espiritual i agradablement humà.

Aconsegui, amb tot el que això suposa, que Sa Rectoria -llar particular- es convertís en la vertadera Casa del Poble on, de banda l'avinentesa de les sales per a tot tipus de reunions -en algun moment se'n feren cinc a l'hora-, tothom hi era ben arribat per xerrar, escoltar música, o simplement fer-hi una mica de trull.

Aconsegui, aparentment, i amb tot el que això suposa de coherència a nivell humà, fer el seu paper, jugar el seu joc, recolzant o

deixant passar iniciatives, cercant o evitant el compromís, però sempre després d'una seriosa reflexió a consciència... i tot amb bona cara. I per ventura és aquest darrer tret, l'ésser coherent amb ell mateix, la millor lloanca que pot fer-se a tota persona.

Gràcies, Joan, deixes un clar exemple didàctic.

I què se'n pot dir del moment de la seva partida? Inoportú? Potser. ¿Que a la reunió a la mateixa Rectoria amb el Vicari General no tot fou bona educació? Potser.

Esperem, com diuen els responsables, que el trasllat, el canvi serveixi per rejuvenir En Joan persona i que sigui bo per a l'Església-comunitat de la nostra vila.

Sant Llorenç perd un llorenç, gros, bullanquer, persona. I des d'un punt de vista més particular, Flor de Card perd un col·laborador. Pedre és paraula trista, però n'hem d'ésser conscients, el Don Joan que se'n va haurà d'ésser potser, de la mateixa manera que el Don Joan que ve haurà de deixar d'ésser pollencí.

Sortosament els humans no perdem els amics per mor del quilometratge!

Salut i sort!

Flor de Card

Bolletí revista del Centre Cultural Card, de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36

Juny de 1982. Número 71.

Director: Bartomeu Domenge i Amer.

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apòstol y Civilizador (Petra)

COL.LABORADORS

Guillem Nadal	Portada	
Antoni Mesquida	No violència	3
Jaume Santandreu	Acudits al vol	3
Guillem Pont	Els 4 clotets	7
Lluïsa Roca	Música	8
Joan Rosselló	Es racó de sa ...	9
	Batec	15

Varis	El sexe a l'escola	4
	L'amo en Toni Fai	10
Josep Cortès	Crònica informal	12
	Espipellades	14
Francesc Clapés	S'Escola Nova	13
Ramon Rosselló	Història	15
Bmeu. Matamalas	Els remordiments	16
Antoni Riera	De cinema	18
Maria Galmés	Si lleu...	19
	Batec	15
Miquel Sureda	Esports	20
Tresoreria	Guillem Quina	
Difusió	Elisabet Nicolau	

NOTA: Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

SOBRE LA NO VIOLÈNCIA

e) Institucions paral·leles.

Més enllà de la negativa a cooperar amb els responsables de la injustícia; més enllà també de la resistència a les seves lleis, la lluita no violenta pot arribar, des de les primeres fases del combat, a la creació d'un contra-poder i d'institucions paral·leles.

Es tracta de fer funcionar els serveis públics, els circuits de producció i consum, els mitjans de comunicació, etc., en benefici exclusiu de la població i, fins on es pugui, de crear un contra-govern encarregat de coordinar les accions de resistència en el pla nacional.

La lluita no violenta no dispensa els seus adeptes de realitzar una anàlisi rigurosa de les forces i de la situació política, econòmica, social i militar. No els dispensa, sobretot, de disciplina, imaginació, invenció tàctica i valentia. ("Puc ensenyar molt bé la no violència a un violent -deia Gandhi- però no a un covard").

La lluita no violenta no consisteix de cap manera en imaginar que l'adversari es comportarà com un cavaller; no se subestima la capacitat de violència d'aquest ni es pretén fer abstracció de la violència en la Història.

La tàctica no violenta té en compte la violència. Però, en lloc d'esforçar-se per vèncer la mitjançant una violència major, tracta de desbaratar-la, i després de prendre avantatge de la violència del sistema contrari per desequilibrar-lo, desorganitzar la seva unitat i reduir-lo a la impotència.

Els partidaris de la resistència no violenta no neguen que els seus adversaris puguin recórrer a la violència ni que pugui produir-se una efusió de sang. Tal actitud d'un poder opressor sembla inevitable; el que neguen és que els oprimits no tinguin altre mitjà per vèncer-la que una violència contrària.

Els que afirmen que una vegada abastada una relació de força favorable als oprimits resulten inevitables els enfrontaments violents, i per tant la violència popular, eliminen dogmàticament el fet de que una acció massiva de no cooperació, de desobediència civil, d'obstrucció associada a una informació intensa a la policia i el exèrcit tendrien moltes més possibilitats que les barricades o la guerra civil, que entreguen els oprimits a la sort de les armes.

Antoni Mesquida

ACUDITS AL VOL

- 1.- Estimar és fàcil. Deixar-te estimar ja no és tan fàcil. Però la cosa difícil és arribar a creure que t'estimen.
- 2.- Qui es suïcida no és per por a la vida, si no a la mort.
- 3.- Molts podem arribar a escriure correctament. El gran salt, que molts pocs saben donar, és arribar a escriure bé.
- 4.- Em fii més de la pell, que de la consciència. La pell t'esgarrija tot d'una que et cremes, però quan la consciència t'avisa ja dus anys de casat.
- 5.- El mal més gros de la Humanitat és haver dit home a tanta moneia.
- 6.- L'home és com la fruita: pots esperar que, amb el temps, arribi a madurar, però mai no esperis que hi afegeixi pes.
- 7.- L'intel·ligent és aquell que ho entén sense haver de raonar.
- 8.- Qui no mor per la Causa per la qual mata, és senyal que només tenia matèria.
- 9.- Crec que és impossible tenir amistat amb una dona: mai no podrà alegrar-se de que vagis al llit amb una altra.
- 10.- Només pots conèixer els bons polítics quan el seu propi Partit els arracona.
- 11.- Si els Convents acceptassin marginats els noviciats tornarien a estar ben plens. Us puc assegurar, reverendíssims, que no en trobaríeu d'altres més pobres, obedients i nets de cor, encara que dins l'es calafó només podrien ser germanets lleus.
- 12.- La guerra només serveix per aprendre geografia.

Jaume Santandreu

EL SEXE A L'ESCOLA

ESSENT, COM ÉS, EL DE LA SEXUALITAT, UN TEMA QUE SEMPRE ESTÀ A L'ORDE DEL DIA -I MÉS ARA AMB EL REBUMBORI QUE S'HA ALÇAT ARREL D'UNA PUBLICACIÓ EN FORMA DE CÒMIC QUE L'AJUNTAMENT DE CIUTAT VA INTENTAR DISTRIBUIR A LES ESCOLES-, HEM CREGUT OPORTÚ FER UNA TAULA RODONA PER PARLAR DE L'ASSUMpte ENTRE PARES I ENSENYANTS.

REPRESENTANT ELS SEGONS HI HAVIA EN JOSEP FERRAGUT, QUE FA ESCOLA ALS ALUMNES DE SEGONA ETAPA I EN GUILLEM PONT, A PUNT DE LLICENCIAR-SE EN PEDAGOGIA. PER PART DELS PARES ÉREM EN GUILLEM SOLER I EN JOSEP CORTÈS (TAMBÉ ESTAVA PREVIST QUE HI ASSISTÍS EN BARTOMEU BRUNET, PERÒ A DARRERA HORA NO HI VA PODER PRENDRE PART).

POC MÉS O MANCO PARLÀREM D'AIXÒ:

JOSEP CORTÈS.- Per ventura convendria començar exposant cadascú sa seva postura, i llavors ja entràriem en discussions. Perquè no començau es professionals?

GUILLEM PONT.- Si tenim en compte, malda ment estigui superada, sa teoria freudiana, on tot gira entorn d'es sexe, marginar això de s'informació me pareix un desbarat molt gros. Si miram es perquè s'ha marginat, crec que obeeix a raons molt clares, com, per exemple, es fet de ses forces de l'Església, que, malda ment es Manaments siguin deu, tothom -i això ho hem constatat personalment amb capellans- se confessa d'es sisè i d'es novè. Ets al tres no compten com a pecats.

I jo no crec que sigui just, de cara a s'infant i a sa societat que se margini s'educació sexual, que fins ara s'ha marginada. Per altra banda, si noltros intentam copiar un poc es models europeus, hi ha països que des de ja fa molts d'anys, des d'es cicle inicial, agafen s'educació sexual com una assignatura semblant a ses matemàtiques o es llenguatge. És una assignatura que cada any la van fent, de manera que amplien coneixements així com van avançant. O sigui que jo pens que ni des d'es punt de vista de s'al.lot, ni de sa formació de sa persona, ni des d'es punt de vista social, sobretot si anam a un model europeu, podem marginar s'educació sexual. I actualment dins

ses escoles no se fa absolutament res que hi pugui ajudar, en tot cas qualche mestre progressista fa informació sexual diguent: això és es pubis, això és es penis,... i de fet aquell llibre "De dónde venimos", que fa un parell d'anys que va sortir i que era es "no va más", allò és estrictament informació sexual, que no s'ha de confondre amb educació sexual. Una educació sexual podria començar p'es coneixement d'es cos, que això es fa dins unes classes d'expressió corporal, que actualment, avui per avui, crec que a sa majoria de ses escoles tampoc no s'usa fer-ne, perquè se dona molta més importància a aprendre lletres de memòria o a dibuixar-les i no se'n dona gens a ses vivències de s'al.lot, com poden esser expressió corporal, expressió musical ben orientada,...

JOSEP FERRAGUT.- Si. Jo, cada any tenc problemes amb tot això a s'hora de dur-ho en-vant.

G.P.- Clar, és que es pares estan avesats que si no les dones sa cartilla perquè s'al.lot apren guí ses lletres de memòria i les reciti com si fos una poesia, pensen que es mestre no fa res. Si ara vengués un mestre que començàs a fer expressió corporal o musical -que és lo que re comanen que se faci en es primer cicle- a l'instant hi hauria un avalot de pares que... Ara, també és una cosa fàcil es donar sa culpa an es pares...

J.F.- No, jo continuu maldament venguin a pro-
testar! Havia donat un treball manual an ets
al.lots i esperava que a sa darrera reunió de
pares m'investissen, i m'investiren, però jo
he continuat. Cada any te trobes amb sos ma-
teixos problemes... Si demanes dobbers per a
un treball manual diven que és perdre es temps
i tirar es duros, en canvi per comprar un polo
o per anar an es cine, ja els va bé.

J.C.- ¿I sa teva postura de cara a s'educació
sexual?

J.F.- Mira, jo, si voleu, puc explicar com ho
he fet enguany. Encara no sabia sa nova nor-
mativa per sèptim i octau, però a octau ja ho
vaig començar a principi de curs. Fèiem una
especie de jocs per començar a agafar confi-
ança amb sos al.lots, i que ells no estassin em-
pegueïts de demanar-te qualsevol cosa. Que no
te tenguessin com una persona superior, i ho
vaig conseguir. Jo els explicava ses coses, les
donava informació i llavoncs començàvem a
xerrar, lo que no volia és que fessin grupets,
sinó que haviem de xerrar tots amb tota sa
confiança.

GUILLEM SOLER.- Si miram sa gent que té
al.lots a s'escola, veim que tots tenen més de
trenta anys, i generalment amb uns estudis mí-
nims. Per això jo crec que és una passa que
s'ha de donar molt poc a poc, més que res per
no escalivar es pares.

J.C.- Per ventura es pares no mos conside-
ram sexualment mal educats, maldament mos
diguin que som uns reprimits perquè no hem
fet ses coses que de joves haviem d'haver fet.
Creim que sa nostra educació sexual és s'ade-
quada i tot lo que sigui augmentar-la mos pen-
sam que ha d'esser dolent per s'al.lot.

G.P.- De totes maneres hi ha una cosa ben
clara, i és que donam s'esquena a sa realitat,
perquè avui per avui sa gent se banya en pèl
a totes ses platges i hi ha un 64% de joves
d'es dos sexes que quan arriben an es devuit
anys ja han tengut experiències sexuals, i dins
aquest percentatge n'hi ha que n'han tengudes
d'heterosexuals. O sigui, que és una cosa que
no podem oblidar ni podem amagar es cap
davall s'ala.

J.F.- Jo, enguany, hi he conegut una millora,
així com ho he enfocat, perquè he vist que
ets al.lots ja no s'amaguen quan han de par-
lar d'això, maldament que jo hi sigui davant.

G.P.- També hem de pensar que es mestre i
es pares estan condicionats per aquest trauma

sexual, i no és lo mateix quan parlen de Llen-
guatge o de Matemàtiques que si un al.lots
els demana "això com és?". Hi ha un ambient
una mica forçat que has de distensionar fent
jocs i creant un clima de confiança.

Noltros, fa tres anys, en es campament, và-
rem tenir una experiència ben interessant, en
so sentit que se va conseguir un clima molt
clar per xerrar d'aquestes coses, i amb sos pa-
res no vàrem tenir cap problema per una sen-
zilla raó: que abans els haviem mostrat ses
filmines que havien de veure ets al.lots, i els
haviem donat ses mateixes explicacions.

J.F.- En aquesta nova orientació hi ha una co-
sa que jo consider encertada, i és que diu que
s'educació sexual s'ha de fer amb diapositives,
pel·lícules i altre material, i aquí ja t'hi pots
aferrar ben fort davant sa reacció d'es pares.
Si llavors trobes aquest material adequat o no
el trobes ja és un altre assumpte. Jo, particu-
larment no l'he trobat.

G.P.- Anant cap an això, se comença a plan-
tejar sa necessitat de crear centres de recur-
sos on se pugui elaborar aquest material que
no existeix, i per substituir es llibres actuals
per altres més arrelats en es medi.

J.C.- ¿I voltros que creis que convé més, do-
nar ses explicacions an ets al.lots quan vol-
tros trobeu o quan s'al.lot les vos demani?
Perquè potser que hi hagi pares que pensin
que com més parlem d'aquestes coses ant ets
al.lots més ganes tendran de tastar-ho.

(Continua a la pàg. següent)

(Ve de la pàg. anterior)

J.F.- Hi ha ses dues postures. Però és que a vegades s'al.lot no ho demanarà mai, o perquè se sent cohibit, o perquè no té prou confiança,... i tu indirectament l'has de motivar.

G.P.- S'ha de crear un clima per xerrar d'aquestes coses, tant a s'escola com a ca-seva, perquè si no quan s'al.lot fa una pregunta, es pares més oberts li contestaran i es més tancats li diran que "ja ho sabràs quan sigui ho-ra!".

J.C.- I qualche vegada serà perquè no saben què han de contestar. I amb sos mestres crec que passa lo mateix perquè són homos comets altres, amb ses mateixes frustracions i amb sa mateixa manca d'educació. I això passa lo mateix amb sa música o amb so català, que si en fa escola un que no en sap gaire, ja podem fer comptes quin tipo d'educació donarà a s'al.lot!

J.F.- Un altre problema és que te trobes amb què ses nines estan més desenvolupades que es nins. A sèptim elles ja tenen una sexualitat activa i es nins encara no.

G.P.- Si. Fa dos anys vàrem fer unes filmines d'educació sexual i eren per fer un estudi comparatiu entre es nins i ses nines de setè i vuitè, i va ser curiosíssim com en haver acabat, ses nines ho varen entendre tot i es nins no havien entès res.

J.C.- I maldament no en parlin davant es grans, en aquesta edat és es problema que les preocupa més.

G.P.- Abans ja he dit que ses teories d'en Freud estaven molt superades, però ell va dir que moltes coses se movien per mor d'es sexe, i avui això encara hi és.

J.C.- Sa qüestió, idò, és que un d'es problemes més grossos que tenim, a s'escola no el toquen, i si se'n parla és d'una manera molt superficial. ¿Com és que no se'n parla a s'escola?

J.F.- Jo en parl, i ets al.lots me tenen sa suficient confiança per parlar-me'n. Ets al.lots, però, no ses nines, que això és normal.

G.P.- Jo crec que no se'n parla per raons d'es glésia. Mirau, si no quins són es països allà on se parla d'aquest tema, que per altra banda són es més industrialitzats. A un moment determinat uns països se tiren cap a s'escola-

rització i ets altres no.

Un altre punt que s'ha plantejat an es diaris és que hi ha pares que diven que s'educació sexual és un dret seu. Realment és ver, però és que es tota s'educació de s'al.lot que atany an es pares, però hi ha una sèrie d'institucions que els ajuden. Ningú ha demanat permís per ensenyar a s'al.lot una sèrie de matèries imposades.

J.C.- És clar que si se va de cap a una educació integral d'es nin això no se pot deixar de banda. Ni això ni res. Ha de tenir una informació ampla de tot lo que hagi de menester a sa vida.

I, XERRANT XERRANT, ANÀREM TOCANT ALTRES TEMES FINS QUE TROBÀREM QUE S'HAVIA FET HORA D'ANAR A JEURE.

Transcripció: M. Galmés i J. Cortès

PEP BLAU

FERRER MECÀNIC

Carrer Ferrocarril, 1

SON CARRIÓ

INTERNACIONAL - I

Es grossos mos compixen sempre que els passa per allà (o si ho voleu més finolis: es peix gros se menja es petit)

Vegem:

USA recolza Great Britain en el "Conflicte de les Malvines" amb s'excusa oficial de que "no se pot usar sa força per entrar en es territori d'un altre" (La "propietat" dels territoris moltes vegades és tan discutible com l'autoritat moral d'això que en diem ONU)

I, a l'hora,

Recolza sa invasió d'es territori libanès per ses tropes hebrees.

I URSS? Una tassa d'es mateix brou!

¿No vos pareix que haurien de cercar altres excuses, o dir aquestes veritats que no convé que sàpiga sa gent?

AUTOCENSURA

Això de l'autocensura és fotudíísim.

Penses una qüestió local qualsevol: distribució de subvencions, lletres d'agraïments, negocis públics... Fas un ràpid guió mental i... col·lout!

Però llavors penses, com ho agafaran? Qui s'enfadarà? Aclariré res? Esmolaré o faré osques?... i ho deixes anar considerant que la millor cosa que pots fer és callar.

Calles. I et tanques una mica més. I a força de tancaments sorgeix el dubte sobre la validesa del canal comunicatiu i també, sobretot, sobre la pròpia capacitat de comunicació.

Idò, què et pensaves?

INTERNACIONAL - II

A - Més de deu mil morts! -en el Líban i en una guerra que tothom condemna de pa-raula-.

10.000 morts que, potser per molts, no són més que lletres petites sobre un diari qualsevol.

Morts en guerres, actes terroristes, desgràcies... morts que segons la procedència o contrincants seran més o manco "justes", o "necessàries", o...

On és la sensibilitat!

B - Quines riendes menen el carro d'una nació?

¿Com es pot entendre que els americans hagin ajudat (diuen que en material i recolzament logístic) als enemics dels argentins i ara aquests "hagin elegit" (?) un president que compta amb el vist i plau de Washington?

Per ventura hi ha coses que no s'han d'entendre, basta pair-les.

NOTA: és una fuga de l'ambient local. Són tan suggestives les lletres grosses dels diaris!

ABECEDARI

A - Adesiara sent un desig d'abandonar el poble la casa la pell.

B - Saber xerrar sense dir res també és art. "Sant Llorenç, poble d'artistes".

C - ¿Quin dia i a quina hora, els mots porten a l'acció?

D - A vegades cal gratar ben endins, per trobar sentit a la vida.

E - Riurem cantarem plorarem ...
...
lluitarem?
Cadascú fa "lo que pot"!

F - Flor de Card té molts de clotets plens de pardalades.

L'ENSENYAMENT DE LA MÚSICA

1.- PERQUÈ S'ENSENYA PERQUÈ S'HAURIA D'ENSENYAR

Tant en el llenguatge com a la música, l'escriptura té una funció semblant: servir de memòria que possibiliti la comunicació indirecta, en l'espai o en el temps.

El desenvolupament de màquines que permeten gravar el so, pot assumir tota o part d'aquesta funció reservada abans a l'escriptura. En el cas de la música és una realitat que la transmissió pot fer-se d'oïda, ja sigui escoltant la música "viva" o la música gravada; tanmateix l'escriptura permet altres possibilitats tals com l'anàlisi visual de l'obra musical i la utilització d'una memòria silenciosa a l'hora d'interpretar-la. D'aquí la utilitat, si no la necessitat, del domini de la lectura musical per a tot aquell que vulgui aprofundir en el llenguatge musical.

Una de les primeres passes en l'aprenentatge de la lectura musical és la localització de les notes en el pentagrama identificant-les pel seu nom respectiu. És a dir que aquest aprenentatge no té gaire sentit si no és en el context d'un programa d'ensenyament de la lectura musical. Això naturalment suposa que la localització de les notes ha d'anar precedida d'altres aprenentatges. Avui en dia, generalment és el primer que s'ensenya, just després d'haver ensenyat a recitar l'escala de memòria -Do, re, mi, etc.- tal volta perquè es considera que això és l'A, B, C de la música.

Realment la localització de les notes en el pentagrama s'hauria d'ensenyar perquè ja s'han donat totes les etapes prèvies: aprenentatge dels elements rítmics i dels intervals més senzills i per a que el nin pugui seguir el seu procés de lectura musical, aplicant-lo constantment a l'audició i a la interpretació musical.

2.- QUI ENSENYA QUI HAURIA D'ENSENYAR

L'ensenyament de la música -quan n'hi ha cor re a càrrec de professors amb titulacions diverses o inclús sense cap titulació: professors d'EGB que han fet una assignatura de música i a lo millor ni tan sols saben dur el ritme; professors de música sortits del Conservatori, sense cap formació didàctica, etc.

El professor de música podria ser o bé un professor especialista o bé el mateix tutor sempre que tengués una formació musical adequada. En qualsevol cas, hauria d'esser una persona amb coneixements de música i de didàctica de la música. Possiblement, per a l'EGB, el millor serien professors d'EGB que haguessin pogut seguir una especialització a l'Escola Normal o en el Conservatori.

3.- A QUI ENSENYA A QUI HAURIA D'ENSENYAR

Encara que en teoria la música forma part del curriculum de l'EGB, de fet molts alumnes no en tenen classe. Tanmateix tots els alumnes han de tenir dret a l'ensenyança de la música.

Els nivells en els quals s'ensenya i s'hauria d'ensenyar la localització de les notes en el pentagrama depèn de no poques variables: qualificació del professor, mètode, temps dedicat a la música, etc. En definitiva tot es resumeix afirmant que la localització de les notes hauria d'ensenyar-se als nins madurs, és a dir, que ja dominen les passes anteriors. Si l'ensenyament de la música és eficaç, d'acord amb el mètode del P. Ireneu Segarra, a final del 3er. nivell ja poden haver-se introduït totes les notes de l'escala.

4.- QUAN S'ENSENYA QUAN S'HAURIA D'ENSENYAR

La música, quan s'ensenya, s'ensenya en períodes de temps marginals, resultants de les múltiples acomodacions que ha d'experimentar l'horari escolar, i en períodes de temps curts, insuficients.

En aquest punt, l'alternativa és clara: igualar el status de la música al de les altres matèries i augmentar la duració del temps setmanal dedicat a la música, com a mínim una hora setmanal.

5.- QUÈ S'ENSENYA QUÈ S'HAURIA D'ENSENYAR

Si és que s'ensenya qualche cosa, sol esser un repertori vocal i per a flauta poc adaptat als interessos i a les possibilitats dels nins; això si no es fa altra cosa més que repetir els hits infantils de la televisió.

Des de les aportacions de Kodaly s'ha vist la importància i l'eficàcia d'utilitzar el repertori popular tradicional, escalonaten dificultat, en l'ensenyament de la música als nins; per altra part, per a l'educació instrumental s'ha revelat de gran utilitat l'"instrumentarium" proposat per Karl Orff; finalment, al nostre país, i aprofitant les aportacions de Kodaly i Orff, es va difonguent el mètode de l'"Escola de música", dirigida pel P. Ireneu Segarra: aquest mètode podria constituir la forma d'ensenyar amb eficàcia el repertori popular mallorquí, tot ensenyant als nins no simplement a interpretar la música, sinó a crear-la.

6.- COM S'ENSENYA COM S'HAURIA D'ENSENYAR

Evidentment s'ensenya sense cap mètode, si no és un mètode personal de cada professor, la qual cosa impossibilita el diàleg i l'intercanvi enriquidor, i no parlem ja de la formació permanent musical dels professors de música.

Una altra vegada, el mètode del P. Ireneu podria constituir el camí eficaç d'ensenyar la música als nins i de formar als professors de música.

7.- ON S'ENSENYA ON S'HAURIA D'ENSENYAR

Referint-nos a l'àmbit escolar, la classe de música sol tenir lloc normalment dins l'aula, aprofitant un moment de respir entre activitats fortes o una estona abans d'aplegar els trastos.

La música hauria d'ensenyar-se a una sala de música o a un gimnàs que permetés, a més de no destorbar els veïnats, la mobilitat que exigeix la música pel seu propi dinamisme: la psicomotricitat, l'expressió corporal, de cada vegada tenen més que veure amb l'expressió musical.

Fora de l'escola, la música, millor, el solfeig, sol ensenyar-se en els Conservatoris, que no ofereixen de fet massa garanties metodològiques i que a més contribueixen a la discriminació social entre els nins, per quant la música, la música "classica" és considerada patrimoni de determinats grups socials urbans.

A altres països, com Hongria, l'ensenyament elemental de la música es fa a l'escola; en el nostre país, ara per ara no poden tenir aquestes aspiracions; el que podem fer és crear les condicions per a millorar l'ensenyament de la música a les escoles.

Lluïsa Roca Amengual

ES RACÓ DE SA PADRINA

Per ara les t'envii flors
que són ses més primerenques,
peretjals i agostenques
sa lletrada fa alçar llenques
per totes ses parts del cos.

Saps que és de verd es figó
que encara no fa lletrada
que sa figuera no és nada
ni han sembrat es brancó
ni terra per conrar-lo
Déu del cel no n'ha creada.

Sa comèdia d'En Parets
són set o vuit que la fan;
uns vénen i altres van,
tants de caps tants de barrets.

Esser més llépol que ses serps.
No n'hi ha més de fetes va dir es sabater.

A colom vei no li donis porgueres.

Joan Rosselló

L'AMO EN TONI FAI

-En què consistia sa festa patronal de Sant Llorenç quan éreu jove?

-Més o manco se feien com ara. Hi havia l'Ofici, se feien corregudes a peu, rompuda d'olles, corregudes en sacs,...

També se ballava de pagès i se tiraven focs. En es balls de pagès hi havia un revetler encarregat d'es ball i feia pagar per ballar. Solien pagar unes 5 o 6 pessetes per ballar sa primera, i quasi sempre era gent d'es poble.

-Quines altres festes populars hi havia durant l'any?

-La Mare de Déu, dia 8 de setembre, i Sant Antoni, dia 17 de gener. Se solien fer beneïdes i carrosses.

-Quins balls se solien ballar a sa revetla?

-Ball de pagès: jotes, copeos i mateixes.

-Se ballaven boleros?

-No se ballaven boleros fins fa 47 anys. Tot va començar perquè una dona, que era de Son Sardina, casada amb un llorenç, va ballar un bolero, i va ésser un escàndol. Tot es poble en va parlar i tots ho veren com una cosa mal feta; fins i tot es capellà en parlà damunt sa trona, i a ses al.lotes que en ballaven les des_puntaven de filles de la Puríssima.

-Com se ballaven aquests balls?

-Eren molt semblants an es balls d'ara. Ses nostres filles varen aprendre aquests boleros i anaren a ballar a diferents llocs. Les tiraven ferro quan havien acabat.

-Se ballava amb castanyetes o sense?

-Hi havia gent que en sabia i les tocaven en es balls. Se tocaven en es boleros i també a ses jotes i copeos. Però era un sonar fi, no molt espantós.

-Es balls eren lents o ràpids?

-Eren per l'estil d'ara. Com era jo que tocava, eren més o manco iguals.

-Participava molta gent en es balls?

-Sí, hi havia molta gent que en sabia, i en sortia molta a ballar.

-A més de ses festes populars, on se solien fer balls?

-A ses matances, peladisses d'ametles, esfloradissa de garroves, aplanadissa de figues. Després de fer feina se ballava. Acabaven damunt les onze i llavors se posaven a ballar. Quan començaven damunt les 7 o les 8 a fer feina i no acabaven d'hora, es joves deixaven sense acabar de triar i ho tiraven en terra.

-Quins balls solien ser especials de cada una d'aquestes ocasions?

-Ses jotes i copeos. Quan estaven cansats llavors feien jocs.

A ses peladisses d'ametles, esfloradisses de garroves i aplanades de figues solien ballar du es hores. A ses matances ballaven tota sa nit. A qualche ball de Manacor que jo anava a sonar, me deien que menàs ses nines i ballaven alguns boleros, i les donaven caramel.los i qualche pesseta.

-Anàveu a altres pobles a ballar o a sonar?

-Sí. A Manacor, que feien ball tots es dissabtes, en es Port de Manacor, a Son Macià, a Son Servera. Mos donaven sis pessetes.

-Hi havia orgulls o rivalitats de balladors o sonadors?

-N'hi havia que contaven que desbarataven qualche ball, apagant es llum, però era cosa de "gamberros". Ho he sentit contar, però no ho he vist. Altres vegades duien grapades de mosques d'ase i les amollaven per ses cames de ses al.lotes. Però jo he estat a molts de balls i no n'he vist desbaratar cap mai.

-Quines cançons se solien cantar?

-Bona part ses que cant ara: jotes i copeos. Si havien de ballar tota sa nit sopaven ja més tard. Era mala d'aguantar, tota una nit. Quan se posaven a ballar no deixaven festejar a ningú, ses al.lotes seien totes soles. Sa casa era ben plena, a vegades unes 200 persones o més. Se posaven a ballar damunt les 10 i en venir damunt la una donaven lloc a festejar, ses al.lotes deixaven lloc. Després sa madona donava ametles. Així tenien per donar qualche cosa an es que se seia devora. A sa mitja hora tornava començar es ball. Devers les tres ja pegava sa son, algun que becava... Llavors jo cantava un poc de flamenc, qualche cançó llarga (el senyor de Corriola, sa mort d'en Rafel Grau) i així feia passar es temps. I també se feien jocs.

-Se cantaven cançons de picat?

-No, en aquell temps no s'usaven.

-Recordau cap anècdota curiosa que vos hagi passat?

-Una vegada anàrem a tocar, jo i un altre, en es Port de Manacor i mos varen dir: "Vendreu amb so carretó d'es cocoveters". Hi anàrem, i vàrem cantar i ballar fins que sa festa se va acabar. Llavors es cocoveters se'n varen haver anats i no sabíem com mos n'havíem d'anar. Es que mos va llogar va dir: "Sa camiona vendrà", però sa camiona no va venir. Se feren les tres de sa nit i a la fi vaig dir a s'altre: "Si tu vols quedar, quedes, però jo me'n vaig". I així ho férem. Vàrem haver de tornar a peu.

-Es capellans, com miraven això de ballar?

-En es capellan les agradava que fessin ball de pagès, no hi tenien res que dir.

-Com se solia cantar: una persona, dues o a "coro"?

-Igual d'ara. Dues persones. En "coro" no se cantava, i en es bolero només feien sa tonada amb sa boca, nene ne nene, no else sabien tocar. Es violiner de Manacor else va aprendre damunt noltros.

-Cantàveu més cançons en mallorquí o en castellà? I d'on les apreníeu?

-Bona part en mallorquí. A ses cançons les aprenia de paperets de caramel.los. Ses meves germanes m'ho donaven. També venien per ses festes uns homos cegos i coixos que duien unes plaquetes per vendre i damunt elles jo treia ses cançons. Ses meves germanes les m'explicaven i jo les aprenia de memòria, perquè no se lletra, tant en mallorquí com en castellà.

-Ses cançons de feina o tonades, només se cantaven fent feina o també a ses festes?

-Ses tonades se cantaven sempre fent feina i hi havia sa tonada de llaurar, d'es batre, d'es segar, de tondre i altres.

A fora vila pertot sentien cantar. Entre ells mateixos no s'escoltaven, cada un cantava quan li venia bé.

-Es romanços a on se cantaven?

-Bona part else cantàvem a festes i balls grossos.

-Hi havia cançons infantils?

-No, no n'hi havia. Només es vou-veri-vous.

-Com anàveu vestits?

-Igual d'ara, anàvem vestits normal. Es vestits de pagès a Sant Llorenç se posaren quan va començar es grup Card en Festa.

Bàrbara Pascual
Bel Lull
Margalida Cladera
Pere Josep Lull

Calle Sureda, 1
Tel. 570624

plancha y pintura
talleres
SON TORRENS

T. 537307
MURO

Com que per lo vist el sol de cada dia té més poques ganes de colgar-se, el nostre Consistori, amb molt bon seny, acordà començar els plens una horeta més tard, i així tant els regidors com el nombrós públic que els escolta podran sopar amb tranquil·litat i estalviar-se el perill d'una digestió apressada.

Aquest acertadíssim retràs em va permetre arribar d'hora al ple del 7 de juny, cosa que no succeí a altres regidors que, o bé arribaren a mitjan lloc, o bé, pitjor, no arribaren - sembla que hi ha consciències més bones de tranquil·litzar del que seria desitjable-. Vaig arribar d'hora, dic, i la veritat és que no hi hagués emportat, perquè el secretari, fidel complidor de les seves obligacions, va llegir punt per punt l'acta del ple anterior, i com que feia referència a l'admissió de les urbanitzacions de la vorera de mar, calia incloure-hi uns llarguissims informes tècnics, per la qual cosa la lectura s'allargà més que mànec de cullera, fins al punt que em va fer pensar que duraria més que el mateix ple.

Però, a la fi, s'acabà, que tot s'acaba en aquest món (manco la misèria, la mala fe i les obres fetes a jornal, com diu en Maura) i els regidors i el públic ens disposàrem a enllestir l'orde del dia.

Començaren dient que quan plou de valent l'aigua dels carrers Major i Gabriel Carrió no sap massa bé per on ha de prendre, la qual cosa fa que els vianants es trobin pràcticament aïllats damunt els empedrats i no puguin travessar el carrer.

Com que deixar una barca fermada vora cada cap de cantó no sembla una solució d'acord amb els temps que corren, decidiren mirar què els costaria fer uns desaiguaments que, sortint de la Plaça Vella i de la de Ca Na Pisca, es trobassin davant La Sala i se'n duguessin l'aigua de cap al torrent, passant per la carretera de Son Cervera.

Quedaren que farien mirar a l'enginyer municipal per on convendria que passassin les tuberies, i ells calcularien els costos.

Tot seguit, i adaptant una altra frase d'en Gabriel Maura, es posaren a parlar dels problemes que per tot arreu passen, però que a Sant Llorenç no en surten, és a dir, el recaptador d'imposts municipals.

Digueren que no compleix el contracte, que just ha cobrat el 40%, que no compareix quan el criden, que és poc constant, que no fa expedients executius, que ha posat un ajudant sense permís, que es torba a fer les liquidacions, ... en una paraula, un desastre que no en fa cap a son endret!

Quedaren que li rescindirien el contracte i que convocarien concurs per triar-ne un de nou. Mentrestant miraran d'enginyar-se amb un al.lot que vagi amb un municipal a cobrar per les platges, i amb una al.lota que se'n cuidi dels papers, tots dos, això sí, controlats per la depositaria.

I vist que això de pedaçar no maldi amb els gusts del nostre Consistori, decidiren tancar els clots dels carrers, per veure si estalviarien qualche flastomia als conductors, cosa que els contribuents de bons costums no podem deixar d'agrair.

Pel que es va dir en el següent punt, sembla que n'hi ha que es pensen ésser més putes que les genetes i es volen passar de llests sempre que troben algun innocent que els ho permet. Tal és el cas dels que lloguen patins, "windsurfing" i paracaigudes als estrangers, que fins ara no han pagat res a l'Ajuntament i campen per damunt l'arena com si fossin a ca seva. Per evitar aquest desgavell acordaren posar uns preus per a cada artifici i, fort i no et moguis, fer partícip el municipi de les ganàncies dels espavilats llogaters.

Així aprovaren que per cada patí cobrarien 15.000 ptes per temporada; per cada "windsurfing", 29.000 i per cada paracaigudes 37.000. Aquests preus, emperò, no regiran per totes les nostres platges, sinó que, a partir d'allà on no hi ha hotels sols els costarà un 66% i a Sa Coma un 33%.

En el darrer punt havien de tractar dels preus de consum i de les preses d'aigua de Cala Millor, que per lo vist n'hi ha que els troben una mica cars.

Després d'haver-ne parlat una estona consideraren que podien aprovar la primera part, és a dir, que els preus que regeixen estan dins la legalitat, però que l'empresa havia de modificar el dret d'enganxament, que s'havien passat un poc.

Com haureu pogut comprovar, amables lectors, aquest ple anava dedicat a l'aigua: el primer punt, el desaguament; el segon, la recaptació d'imposts, que fa aigua pels quatre costats; el quart, els artificis marins que no paguen el lloguer; i el darrer les aigües potables de Cala Millor. Jo, de tant de sentir parlar d'aigua, ja frissava que acabassin, que la gargamella m'havia quedada tan seca que només tenia ganes d'arrambar-me el poal pels morros! I així ho vaig fer.

Josep Cortès

LA EQUITATIVA
fundación rosillo
SEGUROS

Cardassar, 17

S'ESCOLA NOVA

Verbs, "español" o matemàtiques en teníem algunes vegades, però catecisme p'es qui havien de combregar n'hi havia cada dia. Es catecisme era un llibret escrit en mallorquí que mos feien apendre de memòria, i no hi podia haver faltes, l'haviem de sebre ben bé o si no no podríem combregar.

A les deu i mitja hi havia es recreo en es jardí, que era un pati molt gran a sa part d'abaix,

amb cinc pins que havia sembrat es Reverend Senyor Rector Don Pedro Santandreu, que era en temps seu que s'havia fet s'Escola Nova. A un recó de la dretha hi havia un pou i enrevoltant es jardí, vora vora ses parets, unes pasteres amb rosers, geranis i altres flors que feien que, quan venia es mes de maig, tot estàs florit. Ben enmig hi havia dos morers que feien unes móres blanques i negres, i quan maduraven, tots es qui havien sabut sa lliçó es temps d'es recreo els enrevoltaven i en menjaven un parell.

Davant sa finestra hi havien posat com un monument: un peu de pedra que havia estat una creu de terme i l'havien duita allà perquè no se perdés. Hi ha estada fins fa dos anys, que la trasladaren an es jardí que abans era l'oratori i avui és la Sagristia.

Quan començàvem a anar a escola mos havien de fer dos "baveros" blancs amb so coll, es punys i sa corretja vermells, un per dur dins s'escola i s'altre per anar a l'Ofici es diumenges. Es diumenges de capvespre, a la Parroquia feien Catecisme, o sia, sa Doctrina. En haver-la acabada anàvem a s'escola a jugar i a passar es capvespre. Quins diumenges més hermosos i sans eren per tots es nins anar a jugar en es jardí fins a toc d'Avemaria! Després anàvem amb ses monges a sa rectoria, a veure una pel·lícula de cinema mut d'en Xarlot o de qualcun altre.

Quan venia es temps de matances, es dia abans de fer-les, ja demanàvem permís per poder-hi anar. Haviem d'anar a donar sa lliçó i a entregar ses contes de matemàtiques fetes. Damunt les deu d'es matí sa nostra estimada mare ja mos preparava es present dins un senalló per dur-lo a sa mestra. Davall hi posava un tros de diari, i damunt un plat de pedra blanc, un tros de xuia, un poc de fetge i un bocí de llom. Amb sos llibres davall es braç, cap a s'escola manca gent!

-Bon dia tenga Sor Margalida!

-Què tal?

-Mumare les envia aquest present, i jo venia per donar sa lliçó i mostrar-li ses contes.

Quan haviem acabat de preguntar-mos-la, mos feia escriure algunes retxes de copiat d'es llibre, mos cridava i mos deia que mos ne podíem anar, que donàssim ses gràcies an es nostros pares i que el mos menjàssem amb salut i alegria.

Francesc Clapés

(Continuarà)

Si sou de classe benestant i no vos sap gaire greu que ho sàpiguen;
Si molta gent vos coneix i es poble no vos mira amb massa mals ulls;
Si vos agrada -maldament sigui poc- xerrar de política i no vos defini-
riríeu d'esquerres...

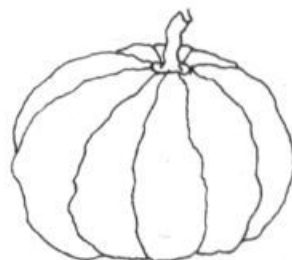
Podria ser ben bé que qualcú d'Aliança Popular vengué a fer-vos una
visita de cortesia.

I si no ja en tornarem parlar!

¿No vos pareix que es fet de que un poble tan petit com Sant Llorenç fa
ci deu anys que té una revista pròpia és prou important com per posar-
ho damunt es diari?

I no és que no me sembli molt bé que si un pagès troba una carabassa
com un covo ho facem sobre a tota Mallorca, però crec que una cosa no
lleva s'altra. No ho trobau?

Ah! Si hi ha sortit i no me n'he temut, senyors corresponsals, vos deman
perdó de bon cor.

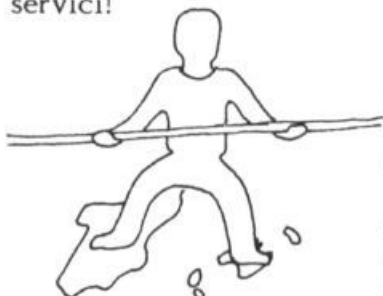
Si anau a fer una volta per Sa Coma i vos atracau an es passeig que
hi ha ran de s'arena, hi veureu un caramull de pots de llauna, papers,
bosses de plàstic i altres porqueries semblants.

Ho dic per si a qualcú li passa p'es cap voler presumir d'urbanització
modèlica, o de platja meravellosa o d'altra colloneria d'aquestes.

Com a bon pare de família que som, s'altre dia vaig dur ets al.lots a
pendre un bany a la mar, i no vos imaginariéu mai que vaig veure: idó
una dona que duia sa peça de dalt d'es biquini!

Trob que s'Ajuntament hi hauria de pendre cartes perquè no se tornàs
repetir, que hi ha persones molt sensibles que ho tenim mal de fer aguan-
tar un xoc com aquest!

No, i se cert que trobaria qualche municipal que s'oferís a fer aquest
servici!

És ben ver que hi ha polítics que són realment punyeteros!

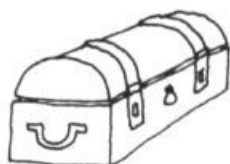
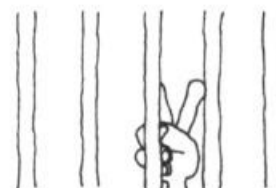
En Josep Melià, per exemple, va fer un partit nacionalista de dretes
-es PNM-, se va presentar a ses eleccions i les va perdre. Assimilats
es resultats, se va passar a s'UCD, que era es que les va guanyar.

Ara s'UCD se'n va a rodar a marxés forçades i en Melià se torna a fi-
car dins un partit nacionalista de dretes, però amb sa gent d'UCD,
que a Mallorca sembla que no va tan malament com allà deçà la mar.
Per si de cas, emperò, no amolla s'ança que té fermada amb s'UCD
de Madrid.

Ara veurem com li anirà!

Si es mes que ve trobau que se torba a sortir sa revista, no vos penseu
que és que mos han tancat a sa presó. Com cada any per aquest temps
vos volem donar un meset de permís, perquè pogueu anar a la mar sen-
se es mal de cap d'haver de llegir ses nostres pardalades.

Per ses festes de la Mare de Déu, si és que en fan, ja mos tornarem
veure ses cares. O ses lletres!

Si es que se'n cuida de sa recaptació d'imposts municipals cobràs an es
contribuents lo que li toca cobrar, s'embutxacaria un milió de pessetes
cada any, que vénen a ser, més o manco, vuitanta-tres mil pessetes ca-
da mes.

¿I no hi ha cap llorençí disposat a posar-hi ses mans de valent (en so bon
sentit de sa paraula, evidentment) i fer una feina ben feta?

Jo, germanets, no comprenc com deixen passar una col·locació com a-
questa!

1.- Inauguració de sa caseta de sa Creu Roja.

6.- A sa Rectoria, i organitzada per la Paròquia, hi ha hagut una conferència d'En Jaume Santandreu sobre : "Diagnosi i tractament per a un poble malalt". Oferia sa conferència sa Comissió Diocesana de "Justícia i Pau".

8.- Final d'es Catecisme de sisè i setè.

A sa sala de sa Rectoria s'ha inaugurat una exposició de cartells contra sa violència i a favor de sa pau. Estarà oberta avui i demà.

16.- Excursió parroquial. Entre petits i grans érem 120 i busques.

22.- Ball de bot a sa plaça de s'Ajuntament.

23.- Primer torn de primeres comunions.

Cinc nines i quatre nins.

NAIXAMENTS

* Maria Antònia Malagón Caldentey, el darrer d'abril, filla de Francesc i Joana.

* Úrsula Roig Pomar, dia 14. Els seus pares nomen Rafel i Francesca.

* El dia 16, en Josep i na Maria tengueren un nin i li posaren Guillem Soler Sancho.

* N'Àngel i na Margalida, de Cala Millor, també en tengueren un el dia 20: en Daniel Torres Riera.

* N'Antoni Umbert Gomila va néixer el mateix dia 20. En Tomeu i na Maria estan alà bats.

* En Joan Mayol i n'Antònia Nadal, dia 28, tengueren una nina, na Bàrbara.

NOCES

El dia 6 feren s'esclafit en Guillem Mascaró Fullana i n'Antònia Pastor Gómez.

En Jaume Amengual Adrover i na Margalida Galmés Ballester, de Son Carrió, se casaren dia primer de maig.

Uns altres carrioners, en Bartomeu Rigo Ballester i na Margalida Torres Galmés se casaren dia 22.

DEFUNCIONS

* Na Catalina Massanet Sansó, viuda.

* N'Antònia Artigues Ballester, de Son Carrió. Era viuda i tenia 87 anys. Dia 2.

* Na Margalida Cabrer Fons. Era casada i tenia 56 anys. Morí dia 2.

* Na Miquela Ferre Vives, "Raia". Se n'anà dia 15 quan tenia 75 anys.

* Na Catalina Umbert Galmés, de 79 anys. Dia 22.

* En Joan Riera Bordoy, "En Regussa". Tenia 80 anys. Morí dia 24.

Maria Galmés
Joan Rosselló

Història

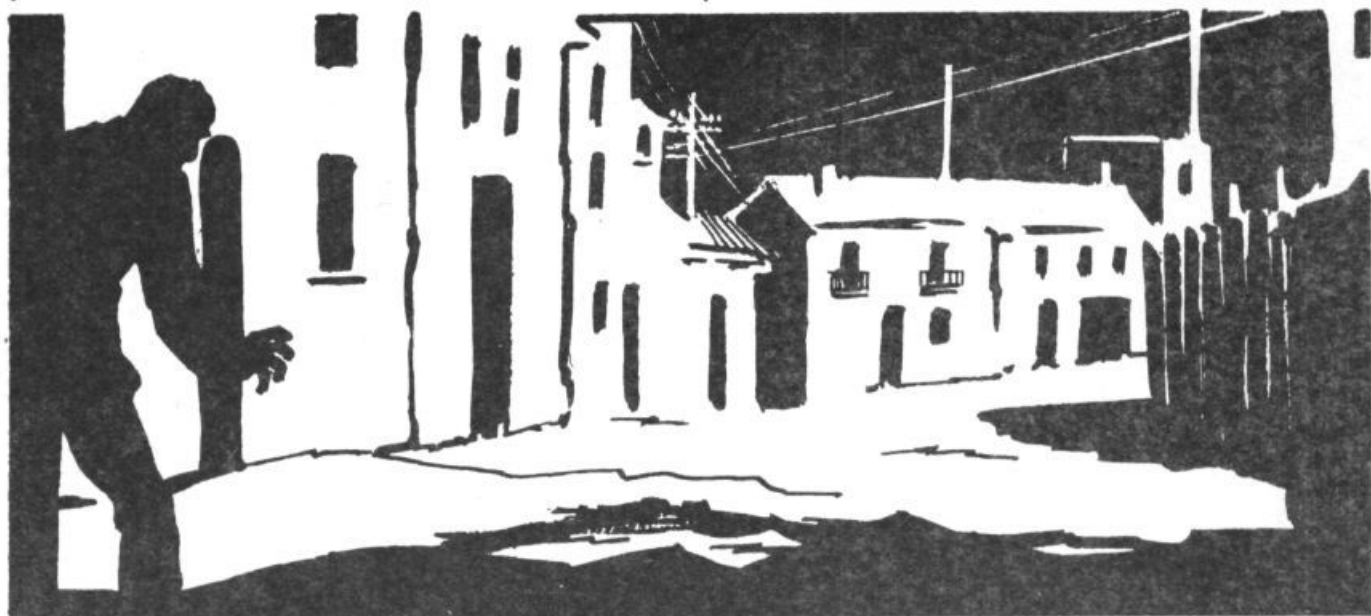
per Ramon Rosselló

1286, desembre.- El rei Alfons d'Aragó, a punt d'apoderar-se de Menorca que encara estava en mans dels sarraïns, escriu als oficials reials de Mallorca dient que no sia permès que Guillem Calvó de Bellver, que és en servici reial, sia molestat per raó de deutes, crèdits, etc. (ACA Cancelleria, reg. 70 f. 33v).

1627.- Aquest any era familiar (ara diríem polícia) del Sant Ofici de la Inquisició de Mallorca, Joan Bosch de la Blanquera (ACA, Consell d'Aragó, lligall 967).

1792, juliol.- El batle, regidors, diputats i síndic de l'Ajuntament de Manacor -que aleshores també comprenia Sant Llorenç- han sol·licitat al Rei "conceda privilegio perpetuo para celebrar feria en los tres primeros Domingos de el mes de septiembre de cada año" i exposen que la vila és la de major extensió "y la más abundante de frutos y cosechas de toda especie de granos, legumbres, vino, ganados mayor y menor como cabrío, lanar, vacuno y de cerda", i com que és distant de la capital 10 hores de camí i per traslladar aquests cereals i bestiar "se les originaban crecidos gastos en sus transportes y otros dispendios a los cosecheros" i per això els pagesos de tot el terme demanen aquestes fires, seguint l'exemple de Lluçmajor, Inca i Sineu. L'ajuntament adjunta alguns documents per demostrar que a Sineu se celebra fira el diumenge primer de maig; a Inca els tres diumenges següents a la festa de Sant Lluc; a Lluçmajor, per privilegi del rei Carles (1 maig 1543) tenen fira des del dia de Sant Miquel fins dia 8 d'octubre.

Continuen dient que el poble de Manacor és "uno de los más florecientes de aquella isla por el aumento que a tomado", i afegint Sant Llorenç des Cardassar consta de 7.181 ànimes, i segons els escrits dels darrers anys es cullen 64.756 quarteres de gra i 7.626 de llegum. El Consell d'Aragó informà favorablement el rei perquè concedís a Manacor la fira que demanava (AHN, Consell d'Aragó, lligall 6.881 nº 21).

ELS REMORDIMENTS

PER BARTOMEU MATAMALAS

La recent desaparició de diferents personatges, lligats a tres activitats fonamentals i complementàries de la creació cinematogràfica, William R. Burnett, guionista, Romy Schneider, actriu i Rainer W. Fassbinder, uns dels directors més prolífics del nou cinema alemany, ens obliguen a fer una breu referència a la seva obra.

WILLIAM RILEY BURNETT

Nascut l'any 1899 als Estats Units, és un dels puntals de la novel·la i cinema negres. Va començar la carrera literària el 1929 amb "The litle Caesar" que es convertiria en un "best seller". La Warner va comprar els drets d'aquesta novel·la i la va traslladar al cinema amb el títol de "Hampa Dorada".

Instal·lat definitivament a Hollywood des del 1930 va participar a més de quaranta guions, molts d'ells adaptacions de les seves pròpies novel·les policíiques com "Hampa Dorada" de W. Dieterle, "El último refugio" de Roaul Walsh o "La jungla de asfalto" de J. Huston; westerns com "Cielo amarillo", "Tres sargentos"...; o d'aventures com "La gran evasión", que va esser la seva darrera col·laboració en el cinema.

Es faria necessari un estudi en profunditat de la importància del guionista dins una obra cinematogràfica, moltes vegades injustament ignorada per la crítica, per poder valorar amb tota la seva amplitud l'aportació a la història del cinema d'homes com aquest gran escriptor que era en W. R. Burnett.

ROMY SCHNEIDER

Romy Schneider, una actriu fora de lo comú i una de les grans personalitats del cinema europeu, morta a París a l'edat de 44 anys, havia interpretat més de cinquanta films que es poden englobar en tres etapes.

La primera dins els anys cinquanta es compon de pel·lícules infantils i romàntiques i entre les que caldria destacar la sèrie de "Sissi" que li aportaria un gran èxit popular.

A principis dels anys 60 interpretaria una obra teatral a les ordes de L. Visconti, al que reconeix com el seu mestre. Es va traslladar als Estats Units per intervenir a obres importants com "El Proceso" de Orson Welles, "El Cardenal" de Otto Preminger,... que l'allunyarien de la imatge de Sissi i la donen a conèixer com actriu dramàtica.

A finals dels 60 s'incorpora definitivament al cinema francès i col·labora sovint amb directors com Claude Santet, Francis Girot, J. Deray...

Si bé la qualitat dels productes és en molts de cassos discutible, no així la seva interpretació, madurada progressivament fins arribar a un nivell admirable de plenitud artística. Amb la seva mort el cinema europeu perd la seva màxima estrella actual.

FASSBINDER

Rainer Werner Fassbinder, en els seus 36 anys, havia realitzat més de quaranta films quan el trobaren mort la matinada del 10 de juny passat. Era una de les figures més polèmiques del denominat "nou cinema alemany".

Guanyador de L'Os d'or del passat festival de Berlín, s'havia especialitzat en el melodrama, intentant seguir l'estil del seu admirat compatriota Douglas Sirk, mesclant elements expressionistes amb altres del realisme americà.

La seva dilatada carrera, poc coneguda dins Espanya, de la que sols coneixem uns pocs títols, no ens permeten fer una valoració global de la seva obra.

Antoni Riera

carpinteria

HERMANOS FEBRER

Cra. Son Servera, 26
Tno. 56 90 74

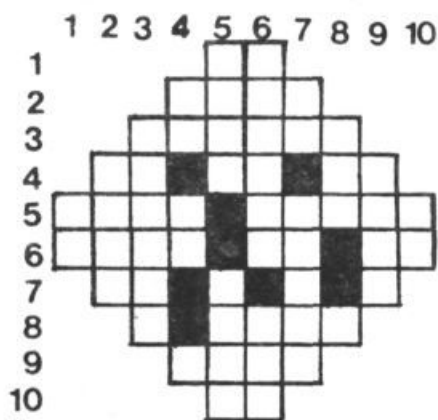
SAN LORENZO

ESPORTS

SOLER - PONT

C. Nou, 35 ☎ 56 93 10 Sant Llorenç

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.- Gos. 2.- Fruit comestible de l'esbarzer. 3.- Partida de caça. 4.- Nom de lletra. Forma secundària del prefix "a" i del prefix "ana". Símbol del rubidi. 5.- Senyal sobre alguna cosa degut a la presència d'una substància estranya. Substància emprada com a adob del cutis, esp. de la cara per embellir-la. 6.- Coure treballat en planxa. Nota musical. Nom de lletra. 7.- Contracció. Vocal. Cinquanta. Preposició. 8.- Nom de lletra. Arbre forestal de la família de les fagàcies. 9.- Rei de Mallorca. 10.- És el femení de l'adjectiu possessiu "son".

VERTICALS.- 1.- Símbol del tàntal. 2.- Part anterior del cap de l'home. 3.- Cornellà. 4.- És el femení de l'adjectiu possessiu "mon". Símbol de l'americà. Símbol del sofre. 5.- Pastís de farina a la qual solen afegir-se diferents ingredients (oli, ous, etc.), aplanat de forma generalment ovalada. De les dues peces de malla que componen una nansa de pescar, la interior, per on entra el peix. 6.- Fregar amb arena. Prefix grec que significa "contra". 7.- Al revés, déu egipci. Que gaudeix de felicitat. 8.- Altar. Consonant. 9.- Es diu de la parella de cavall que tiren d'una biga. 10.- Arbret de la família de les teàcies.

SOPA DE LLETRES

Veiam si sou capaços d'enumerar-vos els noms de deu flors!

M C A S C A L L J A I
A A S O R M R A D T E
R S E S T B C O N C I
D A G U X I R E A L T
E I C E N O M E N A L
C N I T D A J O D V Q
A U R O S E L L A E U
U T A N O R V O L L O
O E E R E S D I I L A
S P G E R A N I A R J
T A P E N S T Q X B I

FUGA DE VOCALS

Q _ P R _ N _ L T R _ S D S C M P _ S S _
_ S B _ T _ S _ C _ P _ M B _ N _ M _ Ç _

ENDEVINALLA

Tenc un bastó que no és meu
amb violla de mengala,
i un quarto dins una sala
que també són de manlleu.

PROBLEMA

La suma dels catets d'un triangle rectangle és de 14 metres i la diferència 2. ¿Quin serà el valor de la hipotenusa?

MARIA GALMÉS

Qui per un altre es descompassa,
es bat es cap amb una maça.

ENDEVINALLA

Un batle

PROBLEMA

10 metres

FUGA DE VOCALS

MOTS CREUATS

C A
M O R A
C A C E R A
C U A N R B
T A C A A F A I T
A R A M R E G E
A L A
A F A I C
S A N C
S A

SOPA DE LLETRES

C A S C A L L J
A S O R A T
C N C
A I E L
I E N O M E N A
N T A D V
U R O S E L L A E
T N L L
E E I L
P G E R A N I A

El CARDASSAR, que tan merescudament aconseguí pujar a Preferent.

En Mateu Girart, que, juntament amb en Gabriel Abraham i en Joan Nadal, guanyà el trofeu a la Regularitat.

UMBERT

GUIXAINES

SOLER

GRAVILLERA EL PUENTE

En Joan Riera "Baió", guanyador amb molt avantatge del Trofeu al màxim goleador.

L'esperança del futbol llorencí: el Cardassar Juvenil.

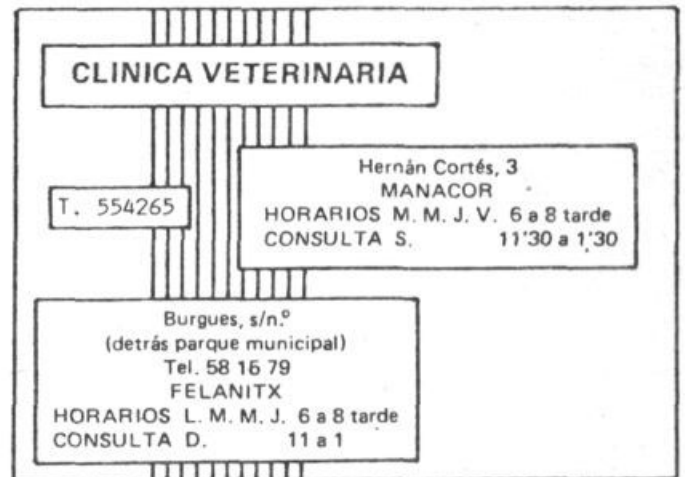
Cuida aquesta pàgina: M. SUREDA

Dia 10 de juny, en un partit ofert a l'afició, l'equip de jugadors, tècnics i directius del Cardassar es va despedir de la temporada futbolística. Es va jugar contra l'Escolar de Capdepera i els dos equips feren jugar a tots els integrants de la plantilla. Si bé tècnicament no fou un partit massa ben jugat, el públic, com a premi per l'ascens, no va deixar de corejar els seus colors. Arribaren empatats a l'acabatall i hagueren de menester dues rondes de "penaltys" per sebre qui havia guanyat.

A la fi guanyà el Cardassar i, entre siulos i mamballetes, va rebre de les mans del batle el trofeu que l'Ajuntament havia ofert per aquest partit. Al mateix temps es va fer entrega a Joan Riera del Trofeu al màxim goleador i, de forma simbòlica perquè ja havien estat entregats abans, els de la regularitat, que foren compartits per Mateu Girart, Joan Nadal i Gabriel Abraham.

Els trofeus a la Regularitat han estat patrocinats per la fusteria HERMANOS FEBRER, la companyia d'assegurances LA EQUITATIVA FUNFACIÓ ROSILLO i CRISTALERIA SAN LORENZO. Les fotografies de la doble pàgina (que per cert són les primeres que surten a la segona època de la revista) foren pagades per la Gravillera EL PUENTE i els Guixaines adornistes UMBERT-SOLER., a qui donam les gràcies de bon cor per la rapidesa amb què s'han ofert a col·laborar amb la Revista. Amb entitats com aquestes qualsevol esforç no és debades.

Per a l'entrega dels esmentats trofeus ferem una mica de refresc al bar Ca'n Corem, i després aprofitarem per demanar quatre coses als personatges més representatius del Cardassar.

El primer que investírem fou l'entrenador, en Joan Galmés, que amb l'apertura de la dis-coteca suposàrem que era el que frissava més.

- * Supòs, Joan, que no hi emporta demanar-te si estàs satisfet de sa temporada...
- * Hi estic, i molt! I a més vull agrair a s'afició es seu bon comportament i s'ambient que crearen durant tota sa temporada.
- * ¿Quan començaren a tenir esperances de pujar de categoria?
- * Devers mitja lliga, quan consolidàrem es segon lloc de sa classificació.
- * ¿Què trobes d'es trofeu a sa Regularitat? ¿Ha estat just?
- * Homo..., en línies generals sí, però s'hagués pogut donar algun altre trofeu més.
- * ¿Com s'han portat ets àrbitres amb s'equip?
- * No mos han afavorit en res.
- * ¿Quina línia de s'equip consideres més fluixa?
- * Crec que no se pot jutjar una línia determinada. És millor mirar es conjunt de s'equip, i com que hem conseguit es segon lloc...
- * ¿Quins projectes tens? ¿Fas comptes continuar?
- * Projectes, cap, i de moment no faig comptes continuar perquè no tenc es títol d'entrenador i sa Federació no ho consent.
- * ¿Ni a mitges amb un altre entrenador titulat?
- * Ara per ara això no se pot fer.
- * Hi vols afegir res?
- * Únicament donar ses gràcies una altra vegada a s'afició p'es coratge que mos han donat i per ses crítiques favorables que han fet a s'equip.

En Mateu Girart, un dels jugadors més regulars de la temporada, també hi diu la seva:

* ¿Ha estat difícil per tu aconseguir aquest trofeu?

* Jo m'he limitat a jugar a futbol i he fet lo que he pogut.

* ¿Creus que heu estat es millors o ha estat més bé una labor de conjunt?

* Ha estat una labor de tot s'equip i qualsevol l'hagués pogut guanyar. ¿Com se feia sa classificació?

* En principi fèiem una espècie de sondeig entre els afeccionats i an es que havien jugat millor les donàvem tres punts. Més tard es que feien es sondeig se cansaren i no em va quedar més remei que cuidar-me'n jo totsol i classificar lo millor que sabia. ¿Fas comptes jugar l'any que ve?

* Si m'ho demanen i ofereixen unes condicions acceptables, m'agradaria seguir.

gruas

SENT

muro

SERVICIO PERMANENTE

Tno. 537092

No hi podia faltar, també, l'opinió del President del Club.

* Quina és sa tasca d'un president?

* No en té cap en concret; estar allà on faci falta i mirar de sortir-ne lo millor que pugui.

* ¿Has tengut molts de problemes?

* En general ha anat bé. Ses feines ordinàries que surten així com avança sa temporada no les podem dir problemes.

* ¿Com ha anar s'assumpto econòmic?

* Bé.

* ¿Estan contents es jugadors amb aquest sistema?

* Encara no ho se, perquè no hem passat comptes. Ho arreglarem un dia d'aquesta setmana.

* ¿Com pensau enginyar-vos l'any que ve?

* Si podem trobar jugadors emplearem es mateix sistema, sinó... n'hauem de cercar un altre.

* ¿Què t'ha semblat es públic?

* Molt bé. S'han fetes bones taquilles. els hem de donar ses gràcies.

* ¿Continuaràs l'any que ve?

* Si hi ha gent que estigui amb jo, si. Ho deixaria sempre que hi hagués qualcú que oferís una cosa millor.

* Esperam que seguesquis amb sa presidència i que pogueu afrontar sa Preferent amb suficient coratge per quedar bé.

Deixant els triomfs de banda, pel dimarts que va venir davant, la Directiva del Cardassar va convocar una Junta General de Socis, per passar comptes del tancament econòmic, i estudiar com havien d'afrontar la vinent temporada. El balanç fou el següent:

Sobrant de la temporada 80-81	102.266'-
Entrades de la temporada 81-82	1.279.950'-
Sortides	1.340.549'-
Saldo positiu	41.667'-

Partides pendents:

Subvenció de l'Ajuntament . . . . . 100.000'-

Pendent de pagament: -Factura Esports Soler

- " Voreta
- " Imprenta
- " Neteja d'equipatges
- " Refresc de despedida de temporada

Sobre la temporada venidera hi va haver opinions per a tots els gusts. Acordaren seguir la mateixa política de la temporada passada, i demanar un esforç als socis per un augment de quota, per poder arribar a un pressupost de 400.000 o 500.000 ptes, que, si el comparam amb el d'altres equips veïnats, encara queda curt.

ACRISTALAMIENTO
DE VIDRIOS Y ESPEJOS

Cristalería San Lorenzo

Calle Mayor, 71
Teléfono 56 92 11

BANCO ESPAÑOL DE CREDITO

BANESTO

La mayor empresa bancaria de España
a su servicio.

Instalaciones
de
fontanería

ORDINAS FEBRER

Mayor, 22 - Tel. 569100
SAN LORENZO

Poesia

TIRALLONGA DELS MONOSÍLLABS

Déu
I tu, què vols?
Jo
Doncs jo sols vull
-ei, si pot ser-:
Un poc de fam
i un xic de pa.
Un poc de fred
i un poc de foc.
Un xic de son
i un poc de llit.
Un xic de set
i un poc de vi
i un poc de llet.
I un poc de pau.
Un poc de pas,
un poc de pes
i un poc de pis.
I un xic de niu.
Un xic de pic
i un poc de pac
-o un xic de sou
i un xic de xec.
I un poc de sol
i un poc de sal.
I un poc de cel.
Un xic de bé
i un xic de mal.
Un poc de mel
i un poc de fel.
I un poc de nit
i un xic de por,
i un poc de pit
i un xic de cor
i un poc de crit.

I un xic de llum
i un xic de so:
un poc de llamp
i un xic de tro.
Un poc de goig
i un xic de bes
i un poc de coit.
I un xic de gos.
I un poc de gas.
Un poc del fort
i un poc del fluix.
I un poc de rom
i un poc de fum.
I un poc de joc
-tres reis, dos nous.
...
Vull ser: ruc? clerc?
bell? lleig? dret? tort?
gras?prim?llest?llosc?
nou?vell?ferm?flac?
bla? dur? buit? ple?
dolç? tosc? sec? moll?
greu?lleu?curt?llarg?
fosc? clar? xaix? fi?
Un poc de tot.
I a més, què vull?
Un xic de seny.
I un poc de temps.
I un xic de món.
I un poc de sort.
I un poc de mort.
I un poc de Vós.
Ei, si pot ser.

Joan Oliver
"Pere Quart"

Restaurante Barbecue

BANQUETES * BODAS * COMUNIONES * BAUTIZOS

Cra. Porto Cristo - Cala Millor

T. 570193

presupuestos sin compromiso